

ANMÄLDA BROTT

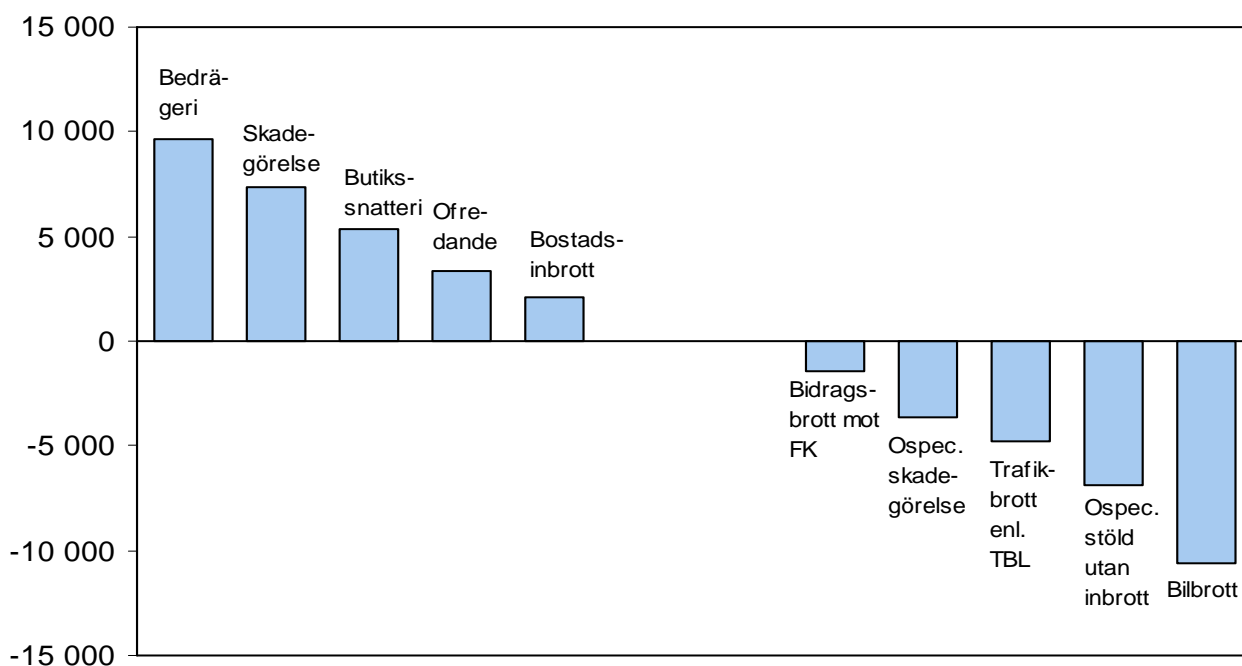
SLUTLIG STATISTIK FÖR ÅR 2009

brå
brottsförebyggande rådet

Anmälda brott, slutlig statistik för år 2009

Sammanfattning

- Under år 2009 anmäldes totalt 1 410 000 brott. Det är en ökning med 27 800 brott eller 2 procent jämfört med 2008 och den högst uppmätta nivån sedan statistiken började föras. Motsvarande ökning för åren 2007 och 2008 var 7 respektive 5 procent.
- Den största delen av *ökningen* gäller bedrägerier, de flesta typer av skadegörelse (främst klotter mot kollektivtrafik och övrigt klotter), butiksstöld/snatteri, ofredande och bostadsinbrott.
- De brottskategorier som bidrog med den största *minskningen* mellan 2008 och 2009 var bilbrott (stöld ur och från motordrivet fordon och biltillgrepp), ospecificerad stöld utan inbrott, trafikbrott enligt trafikbrottslagen (TBL), ospecificerad skadegörelse och bidragsbrott mot Försäkringskassan (FK).
- De anmälda *bedrägerierna* fortsatte att öka under 2009 (med 10 procent), till drygt 108 000 brott. De största ökningarna kan hänföras till bedrägerier med hjälp av bluffaktura, Internet och ospecificerade bedrägerier, som tillsammans ökade med 16 procent eller med cirka 8 100 till 52 100 anmälda brott.
- De anmälda *skadegörelsebrotten* ökade totalt med 4 procent eller 7 360 brott jämfört med 2008 till drygt 202 000 anmälda brott under 2009. Det var klotterbrotten och speciellt klotter mot kollektivtrafik som ökade. Stockholms län svarade för den största delen av ökningen. Totalt sett ökade klotterbrotten med 15 procent, medan ospecificerade skadegörelsebrott och skadegörelse på motorfordon minskade med 8 respektive 1 procent.
- Anmälda *våldsbrott*, som framför allt (77 procent) utgörs av misshandelsbrott, fortsatte att öka under 2009, med 3 procent till cirka 112 000 brott. Särskilt mycket ökade de anmälda misshandelsbrotten mot barn under 18 år, de ökade med 11 procent till cirka 19 000 brott.
- Under år 2009 anmäldes 77 bankrån. Det är en halvering jämfört med år 2008, då bankrånen låg på en särskilt hög nivå jämfört med den senaste tioårsperioden. De anmälda butiksrånen ökade med 15 procent under år 2009 till cirka 1 150 rån, och rånen mot privatpersoner ökade med 8 procent jämfört med 2008.

Figur 1. Förändring av antal anmälda brott under 2009 jämfört med år 2008, för de brottstyper som bidrar mest till ökningen respektive minskningen under året.

Inledning

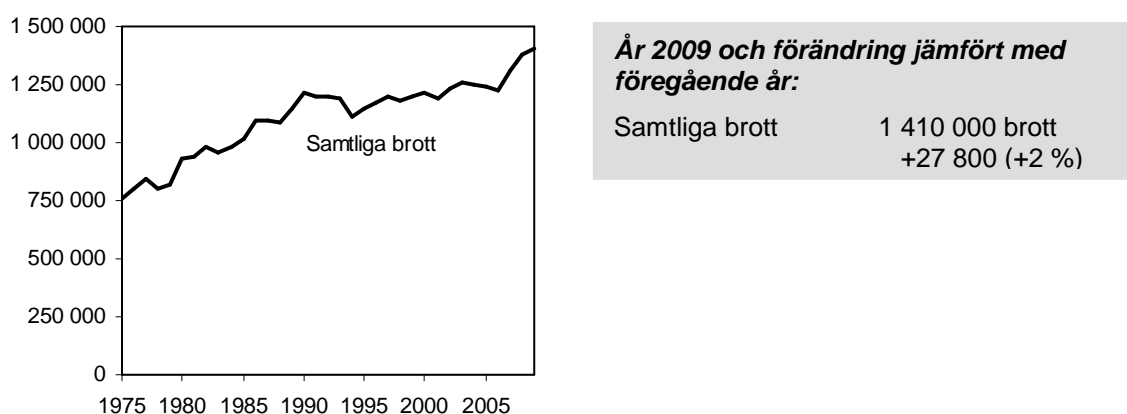
Till grund för statistiken över anmälda brott ligger uppgifter om brott som registrerats hos polis, åklagare och tull¹ under ett kalenderår (se avsnittet *Anmälda brott* under *Statistikens innehåll*).

När du tolkar statistiken *tänk på att ...*

- statistiken visar *antal anmälda* brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de faktiska brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp.
- det faktiska antalet brott oftast är högre än det antal brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet är lägre än vad anmälningsstatistiken visar. Det beror på att dessa anmälningar främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att bedöma om ett mord eller dråp har begåtts eller inte.
- benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av ändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta gör det svårare att avgöra om brotten faktiskt ökar eller minskar.
- för vissa brottstyper, som narkotikabrott och trafikbrott, beror antalet anmälda brott till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.
- utvecklingen av de anmälda brotten kan påverkas av förändringar i lagstiftningen.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under år 2009 anmäldes totalt cirka 1 410 000 brott till polis, tull eller åklagare. Det är en ökning med 2 procent jämfört med år 2008 och det högsta antal som registrerats sedan statistiken började föras. Under åren 2007 och 2008 var motsvarande ökning 7 respektive 5 procent. Utvecklingen av samtliga anmälda brott karaktäriserades under perioden 1990–2006 av upp- och nedgångar kring en stabil nivå. De senaste tre årens utveckling avviker från denna beskrivning, i och med att nivåerna ökat.

Figur 2. Det totala antalet anmälda brott, åren 1975–2009.

Den största delen av ökningen under år 2009 utgörs av ett ökat antal anmälda bedrägerier, skadegörelsebrott, butiksstölder/snatserier, ofredande och bostadsinbrott.

Den resterande ökningen av samtliga brott utgörs framför allt av ett ökat antal anmälda narkotikabrott, våldsbrott och sexualbrott. Narkotikabrotten ökade med 3 procent

¹ Genom dessa myndigheter rapporteras även brott från Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket.

jämfört med föregående år. Narkotikabrott är liksom butiksnatterierna ett kontroll- och spaningsbrott. Våldsbrotten ökade totalt sett med 3 procent jämfört med år 2008. Antalet anmälda våldsbrott mot barn samt hot och ofredanden mot barn utgör nästan en femtedel av samtliga anmälda brott som avser våld, hot och ofredanden. Dessa brott mot barn ökade särskilt mycket under 2008 och de fortsatte att öka även under 2009 jämfört med 2008. Misshandel mot barn under 18 år ökade med 11 procent under 2009 och våldtäkter mot barn under 18 år ökade med 20 procent jämfört med 2008. Anmälda olaga hot och ofredanden mot barn under 18 år ökade med 6 respektive 4 procent.

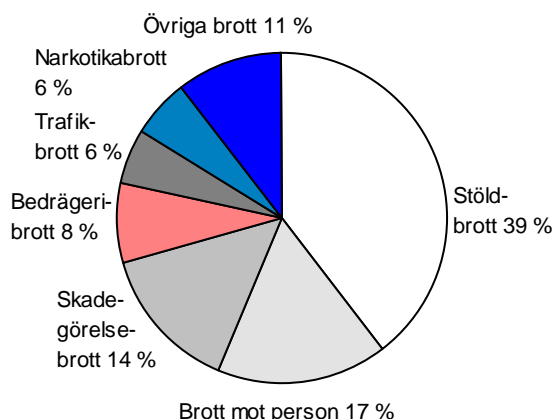
För vissa brottstyper har antalet anmälda brott minskat under 2009. Det gäller framför allt bilbrott (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon), ospecificerade stölder utan inbrott, trafikbrott enligt trafikbrottslagen (TBL), ospecificerade skadegörelsebrott och bidragsbrott mot Försäkringskassan (FK).

Brott som ökat	Förändring		Brott som minskat	Förändring	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Bedrägeribrott	+10 100	+10 %	Bilbrott	-10 600	-9 %
Skadegörelsebrott	+7 360	+4 %	Ospecificerad stöld utan inbrott	-6 900	-11 %
Ofredande och olaga hot	+4 330	+5 %	Trafikbrott enl. trafikbrottslagen (TBL)	-4 770	-6 %
Spanings- och kontrollbrott	+2 850	+1 %	Ospecificerade skadegörelsebrott	-3 670	-8 %
Narkotikabrott, trafikbrott, smuggling, butiksstölder och brott mot alkohollagen			Bidragsbrott mot Försäkringskassan	-1 475	-19 %
Bostadsinbrott	+2 290	+13 %			
Misshandel	+1 715	+2 %			

Enligt *Nationella trygghetsundersökningen (NTU)* har inte utsatthet för brott ökat mellan åren 2005 och 2008. Undersökningen är en kompletterande undersökning till den registerbaserade statistiken över anmälda brott. NTU, som genomförs av Brå, är en urvalsstudie där ungefär 20 000 personer i åldern 16–79 år tillfrågas (cirka 14 000 personer svarade i 2008 års undersökning) om de varit utsatta för ett antal typer av brott. Resultat från NTU, som redovisas som en andel av befolkningen och ett skattat antal utsatta personer och händelser, finns för närvarande för åren 2005–2008. Vid en jämförelse mellan statistiken över anmälda brott och NTU bör man dock uppmärksamma att NTU inte redovisar de brott som riktas mot samhället eller allmänheten i stort. Till exempel redovisas inte skadegörelse mot allmänna anläggningar eller kontrollbrott som trafikbrott, narkotikabrott eller butiksstölder.

Struktur

Under 2009 utgjorde stöldbrotten 39 procent av samtliga anmälda brott. Den senaste tioårsperioden utmärks av att stöldbrottens andel har minskat markant – med 19 procentenheter sedan år 2000 – medan de flesta övriga brott har ökat sina andelar. Brott mot person (kap. 3–7 brottsbalken) ökade sin andel med cirka 5 procentenheter, och skadegörelsebrotten och bedrägeribrotten ökade sina andelar med cirka 4 procentenheter vardera. Anmälda narkotikabrott ökade med 3 procentenheter medan trafikbrotten (brott mot trafikbrottslagen, TBL) minskade med 1 procentenhet under perioden 2000–2009. De sistnämnda brottkategorierna påverkas av olika kontroll- och spaningsinsatser.

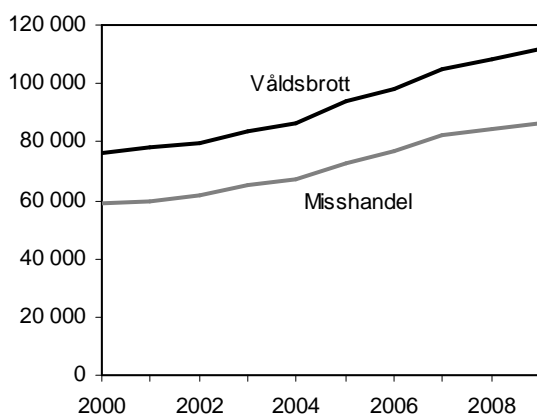
År 2009 jämfört med år 2000:

Stöldbrott	-19 procentenheter
Brott mot person	+5 "
Skadegörelsebrott	+4 "
Bedrägeribrott	+4 "
Trafikbrott	-1 "
Narkotikabrott	+3 "
Övriga brott	+4 "

Figur 3. Brottskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott, år 2009 (1 405 626 brott).

Utvecklingen av anmälda våldsbrott, hot och ofredande m.m.

Antalet anmälda våldsbrott, som här representeras av mord, dråp, misshandel, våldtäkt, fridskränkning, kvinnofridskränkning, rån och våld mot tjänsteman, ökade med 3 procent under 2009 jämfört med föregående år. Totalt anmäldes cirka 111 700 våldsbrott under år 2009, vilket motsvarar 8 procent av samtliga anmälda brott. Större delen (77 procent) av våldsbrotten utgörs av misshandel, som har ökat med 47 procent under den senaste tioårsperioden.

År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Våldsbrott	111 700 brott +3 260 (+3 %)
Misshandelsbrott	86 300 brott +1 715 (+2 %)

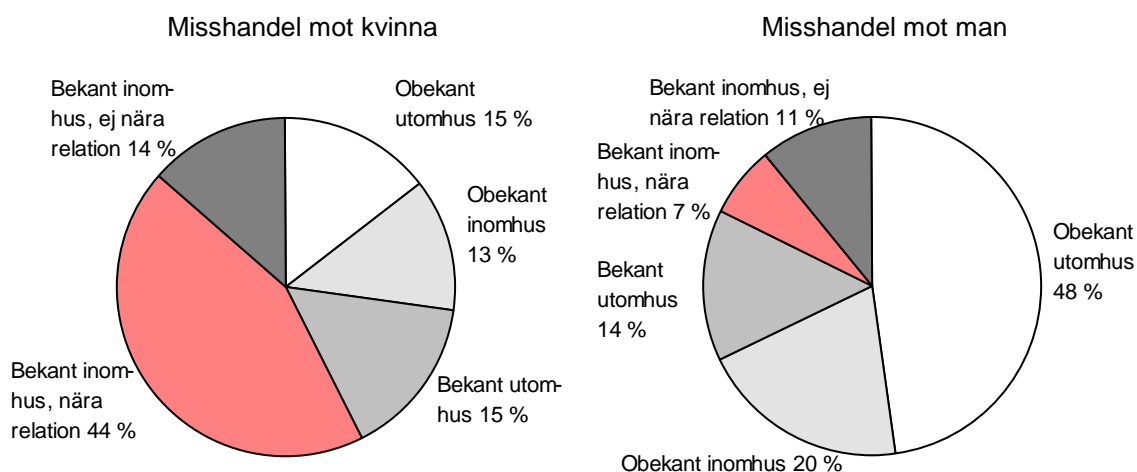
Figur 4. Antal anmälda våldsbrott och misshandelsbrott, åren 2000–2009.

Misshandel

Antalet anmälda misshandelsbrott, som är det vanligast anmälda våldsbrottet, fortsatte att öka under 2009. Totalt anmäldes cirka 86 300 misshandelsbrott, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med 2008. Antalet *misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre* ökade med 1 procent till cirka 26 300. Det gjordes cirka 2 660 anmälningar om grov kvinnofridskränkning under 2009, vilket är en minskning med 3 procent jämfört med 2008. Under 2009 anmäldes 40 900 *misshandelsbrott mot man 18 år eller äldre*, vilket är en minskning med 1 procent jämfört med 2008.

Från och med år 2009 är statistiken över anmälda misshandelsbrott uppdelad på en mer detaljerad nivå när det gäller relationen mellan offer och förövare. Uppdelningen innebär att misshandel inomhus mot personer 18 år och äldre är uppdelad i *nära*

*relation*² och *ej nära relation*. När det gäller misshandel mot kvinna (18 år eller äldre) är andelen anmälda brott om misshandel inomhus, i nära relation mellan offer och förövare störst (44 procent). Motsvarande andel för misshandel inomhus mot män i nära relation är 7 procent. Vid misshandel mot man är andelen anmälda brott om misshandel utomhus av obekant vanligast (48 procent). Se figur 5. Kvalitetsbrister i statistiken kan förekomma då det vid anmälningstillfället kan vara svårt för polisen att avgöra om misshandeln ska kodas som i nära relation eller inte.

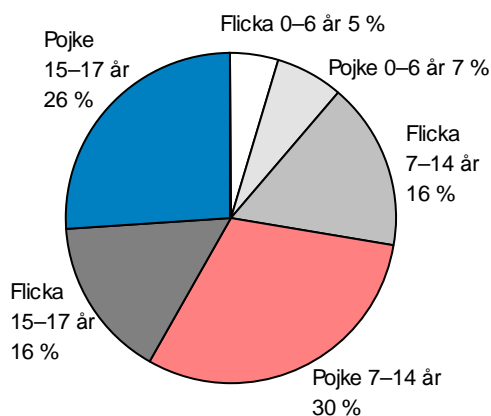

Figur 5. Anmälda misshandelsbrott mot kvinna respektive man 18 år och äldre i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinna respektive man, år 2009 (26 261 respektive 40 910 brott).

Cirka 22 procent av misshandelsbrotten riktades mot barn i åldern 0–17 år. Denna kategori ökade med 11 procent till cirka 19 100 anmälda brott under 2009. Fördelat efter tre åldersgrupper ökade misshandel mot barn i åldern 0–6 år med 15 procent till cirka 2 200 anmälda brott, mot barn i åldern 7–14 år med 4 procent till cirka 8 900 brott och mot barn i åldern 15–17 år med 19 procent till cirka 8 000 brott. Misshandelsbrotten mot barn i åldern 7–17 år anmäls i hög grad av skolan, vilket slår igenom i statistiken på så sätt att färre brott anmäls under sommaren än under terminerna. Denna säsongsvariation finns inte för anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 0–6 år.

Av misshandelsbrotten mot barn under 18 år riktades cirka 7 020 (37 procent) mot flickor och cirka 12 100 (63 procent) mot pojkar. Cirka 11 procent avsåg misshandel av barn i åldern 0–6 år, 47 procent av barn i åldern 7–14 år och 42 procent var misshandel av barn i åldern 15–17 år.

² Offret och gärningspersonen är eller har varit gifta eller sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden eller har gemensamma barn utan att bo tillsammans.

Figur 6. Anmälda misshandelsbrott mot barn 0–17 år i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn, år 2009 (19 110 brott).

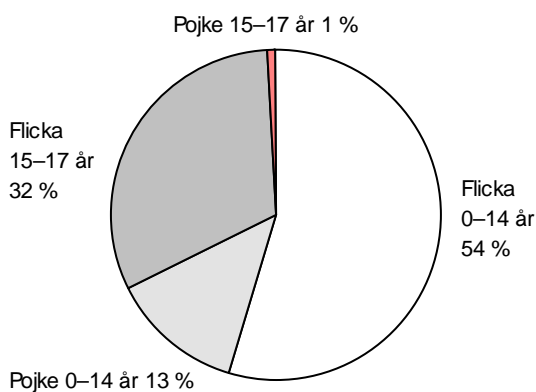
De anmälda misshandelsbrotten mot såväl män som kvinnor och barn har, med något undantag, ökat kontinuerligt under de senaste tio åren och är i dag 47 procent fler än år 2000. Misshandel är en av de brottstyper där statistiken delvis har påverkats av förändringar i benägenheten att anmäla brott.

I resultaten från *Nationella trygghetsundersökningen* finns inga indikationer på att utsatthet för misshandel skulle ha ökat under perioden 2005–2008.

Våldtäkt och andra sexualbrott

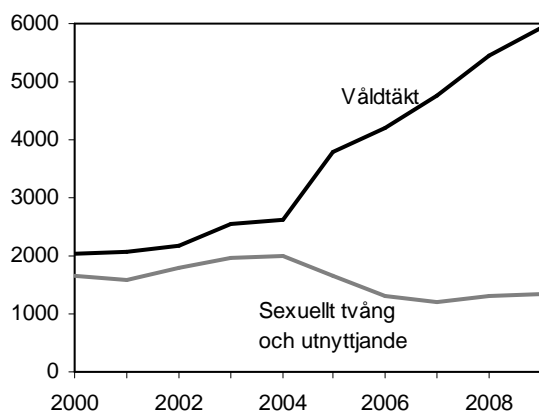
Under år 2009 anmäldes cirka 15 700 *sexualbrott*, vilket är en ökning med 9 procent jämfört med 2008. Av de anmälda sexualbrotten svarar *våldtäkter* och *sexuellt ofredande* för merparten. Båda dessa kategorier ökade, våldtäkterna med 9 procent till cirka 5 940 brott och sexuellt ofredande (inklusive exhibitionism) med 5 procent till cirka 7 590 anmälda brott. Anmälda våldtäkter mot barn under 15 år ökade med 38 procent till cirka 1 960 anmälda våldtäkter och anmälda våldtäkter mot barn i åldern 15–17 år minskade med 5 procent till cirka 940 brott. Den kraftiga ökningen för våldtäkt mot barn under 15 år kan till stor del förklaras av ett par enskilda anmälningar som innehåller ett stort antal brott.

Totalt anmäldes ungefär 2 900 våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år. I 14 procent av dessa våldtäkter var offren pojkar. De var högst representerade i åldersgruppen 0–14 år (13 procent) och lägst representerade i åldersgruppen 15–17 år (1 procent). Bland de vuxna offren var 97 procent kvinnor och 3 procent män.

Figur 7. Anmälda våldtäkter mot barn 0–17 år i procent av det totala antalet anmälda våldtäkter mot barn, år 2009 (2 901 brott).

Antalet anmälda brott om sexuellt tvång/utnyttjande ökade med 2 procent jämfört med 2008 till cirka 1 340 brott under 2009.

År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Våldtäkt	5 940 brott +490 (+9 %)
Sexuellt tvång, utnyttjande	1 340 brott +28 (+2 %)

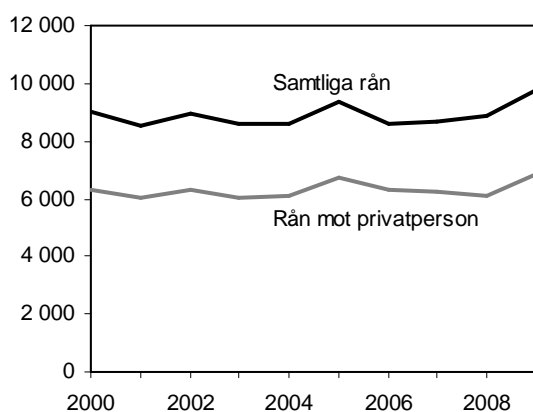
Figur 8. Antal anmälda våldtäkter och sexuellt tvång och utnyttjande, åren 2000–2009.

De anmälda våldtäkterna har ökat årligen under de senaste tio åren. Ökningen har varit speciellt kraftig sedan en ny sexualbrottslagstiftning trädde i kraft den 1 april 2005. Den innebär att en del gärningar, som tidigare rubricerats som sexuellt utnyttjande nu rubriceras som våldtäkt. I statistiken märks det genom att antalet anmälda brott avseende sexuellt tvång och utnyttjande minskat sedan lagändringen. Minskningen är dock inte lika kraftig som ökningen av antalet anmälda våldtäkter. Det ska här nämnas att antalet anmälda våldtäkter ibland påverkas av enskilda anmälningar som innehåller ett stort antal brott mot ett och samma brottsoffer.

Enligt *Nationella trygghetsundersökningen* tyder ingenting på att antalet personer utsatta för sexualbrott skulle ha ökat under perioden 2005–2008.

Rån

Antalet anmälda rån ökade under år 2009 med 7 procent jämfört med föregående år. Totalt anmäldes drygt 9 570 rån, varav cirka 6 730 var rån mot privatperson (personrån, inklusive rån mot funktionshindrad). Rån mot privatperson är den vanligaste råntypen bland anmälda rån. De ökade med 8 procent jämfört med år 2008. Både antalet anmälda rån totalt och rån mot privatperson har sedan år 2000 gått upp och ned kring en i huvudsak stabil grundnivå. Sedan år 2000 har de anmälda rånen legat på en nivå mellan 8 540 och 9 570 brott per år. De anmälda personrånen, som utgör cirka 70 procent av de anmälda rånen, har haft en likartad utveckling, men på en lägre nivå.

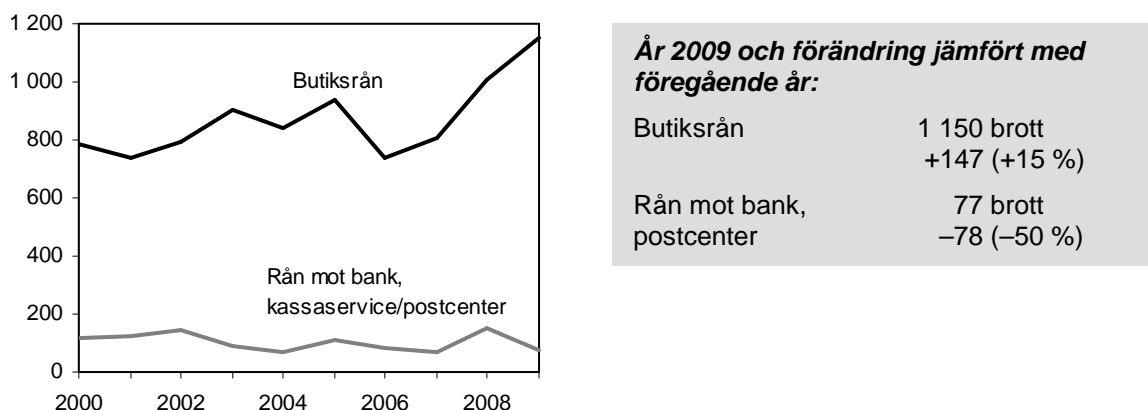

År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Samtliga rån	9 570 brott +661 (+7 %)
Rån mot privatperson (inklusive rån mot funktionshindrad)	6 730 brott +522 (+8 %)

Figur 9. Antal anmälda rån, åren 2000–2009.

Antalet anmälda rån av övriga kategorier är betydligt färre, men grövre genom att det relativt sett är vanligare att skjutvapen används. Bland dessa övriga kategorier återfinns *butiksrånen*, som under 2009 ökade med 15 procent (till drygt 1 150 rån) jämfört med året innan. Antalet anmälda butiksrån är 48 procent fler än år 2000 och har den högsta noteringen sedan statistiken började föras. Under 2009 anmäldes 77 rån mot *bank och postcenter*, vilket är än en minskning med 50 procent jämfört med 2008, då denna typ av rån ökade jämfört med tidigare år. Antalet anmälningar av den här typen av rån har varierat påtagligt från ett år till ett annat, och 2008 års nivå var den högsta som noterats under de senaste tio åren.

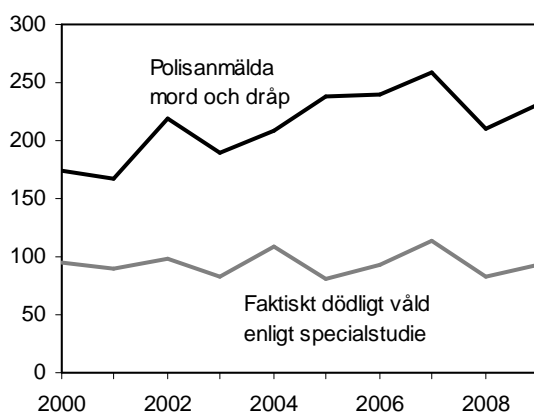

Figur 10. Antal anmälda butiksrån och bankrån, åren 2000–2009.

Utvecklingen av de anmälda rånen mot *värde transporter* var oförändrat 58 anmälda brott under 2009. Även antalet sådana anmälningar har varierat sedan år 2000, med mellan 40 och 60 rån per år. De anmälda *taxirånen* minskade med 18 brott (21 procent) till 68 anmälda brott under år 2009.

Dödligt våld

Under år 2009 anmäldes 231 brott som avsåg *mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång eller barndråp*, vilket är en ökning med 20 brott jämfört med år 2008. I denna siffra ingår även det dödliga våld som begås utomlands, men som anmäls och registreras i Sverige.

Figur 11. Antal anmälda mord och dråp samt misshandel med dödlig utgång, åren 2000–2009.

Det är ett känt faktum att antalet anmälda brott som avser fullbordade mord, dråp eller

misshandel med dödlig utgång ger en överskattad bild av det faktiska antalet brott. Statistiken visar främst antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att bedöma om ett mord eller dråp kan ha begåtts. Många anmälda brott har efter utredning visat sig vara till exempel självmord, olycka eller naturlig död. Statistiken kan också innehålla brister, framför allt i form av dubletter, det vill säga att fler än en polisanmälan har upprättats för ett och samma misstänkta fall av dödligt våld.

Analysen av anmälda mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång har visat att mer än hälften av de anmälda brotten är något annat än dödligt våld. Det faktiska antalet fall av dödligt våld i Sverige har sedan år 1990 varit runt 100 fall per år. Den preliminära analysen för år 2009 visar att antalet brott som avser dödligt våld i Sverige var 93. Av dessa hade 91 brott registrerats som mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång och 2 brott som vållande till annans död.

För 17 anmälda brott var det vid tiden för studien oklart om det rörde sig om brott eller inte. Av dem hade 7 begåtts utomlands under år 2009 eller tidigare, men anmäldes i Sverige. För 123 av de brott som anmäls som mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång visade studien att de inte utgjorde dödligt våld. Av dessa brott var 41 försök, förberedelse eller stämpling till dödligt våld, 9 var dubbelregistreringar och i resterande 73 fall visade brottsutredningarna att det inte förekommit någon brottslig gärning. Anmälan kunde avse en person som avlidit genom till exempel förgiftning, självmord, olycka eller naturlig död.

Dödligt våld som anmäls i Sverige	År							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Faktiska fall av dödligt våld begångna i Sverige*	99	83	109	81	93	114	82	93
Oklart om brott föreligger	29	15	12	46	27	20	15	17
Anmälda brott som begåtts utomlands	24	6	5	38	24	12	7	7
Brott ej styrkt	5	9	7	8	3	8	7	3
Förundersökning pågår vid tidpunkten för studien**	-	-	-	-	-	-	1	7
Dödligt våld föreligger inte	109	105	99	117	123	130	118	123
Försök, förberedelse eller stämpling till mord	20	26	30	30	29	27	33	41
Dubblettanmälan	28	13	15	19	15	9	11	9
Övrigt eller okänd orsak, dock ej brott	61	66	54	68	79	94	74	73
Anmälda brott***	237	203	220	244	243	264	215	233

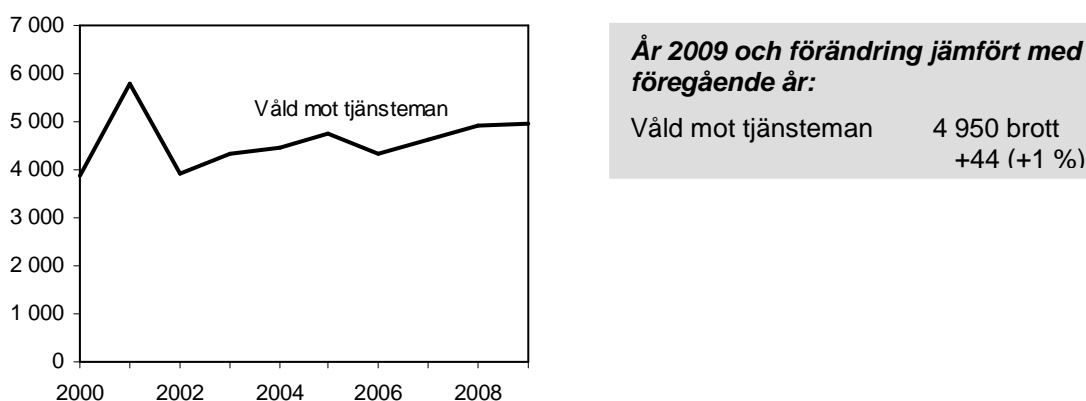
*Inklusive barndråp och brott som har anmäls som vållande till annans död, men som visat sig vara dödligt våld.

**Uppgifterna kommer att uppdateras när förundersökning är klar.

***Anmälda som fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång, barndråp samt brott som anmäls som vållande till annans död, men som visat sig vara dödligt våld. Uppgifter som avser tidigare år (från och med år 2002) uppdateras när eller om nya fakta om brotten kommer fram.

Våld mot tjänsteman

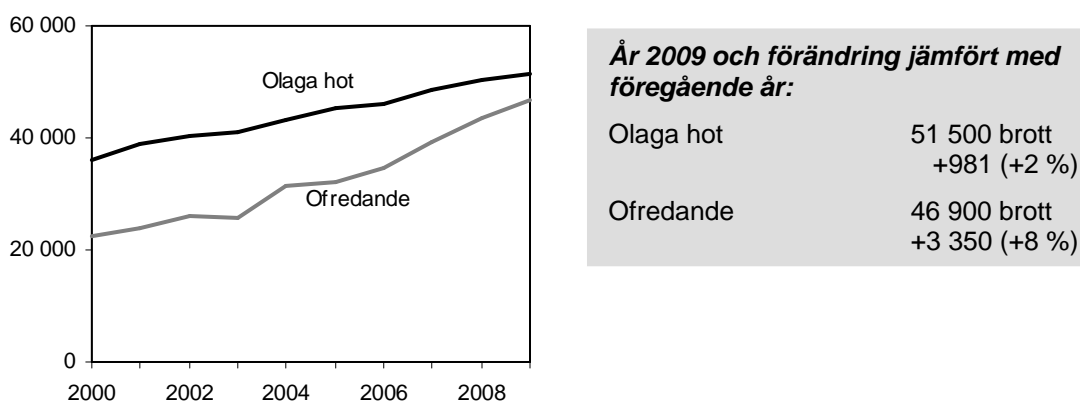
År 2009 anmäldes cirka 4 950 våldsbrott mot tjänsteman (polis, ordningsvakt m.fl.). Det är en ökning med 1 procent jämfört med föregående år. Ökningen är en fortsättning på den svagt uppåtgående trend som pågått under den senaste 10-årsperioden. En tillfällig större ökning år 2001 kan förklaras med oroligheterna i samband med ett EU-toppmöte i Göteborg detta år.

Figur 12. Antal anmälda våldsbrott mot tjänsteman, åren 2000–2009.

Olaga hot, ofredande, grov fridskränkning och människohandel

Cirka 51 500 *olaga hot* och 46 900 *ofredanden* anmäldes under år 2009, vilket är en fortsatt ökning med 2 respektive 8 procent jämfört med 2008. För de största procentuella ökningarna svarade olaga hot mot grupp (27 procent till 2 485 brott) och ofredande mot grupp (28 procent till 3 250 brott). Olaga hot mot barn under 18 år ökade med 6 procent till cirka 6 550 anmälda brott och ofredande mot barn under 18 år ökade med 4 procent till cirka 4 620 brott. Av de barn som utsatts för olaga hot var 43 procent flickor och av de barn som utsatts för ofredande var 61 procent flickor. Liksom för misshandel mot ungdomar i åldern 7–14 år minskar anmälningarna av olaga hot och ofredande mot personer under 18 år under sommarmånaderna, vilket kan förklaras av att en del av dessa brott anmäls av skolan under skoltid. För både olaga hot och ofredande har anmälningarna ökat i stort sett kontinuerligt under de senaste tio åren.

Figur 13. Antal anmälda olaga hot och ofredanden, åren 2000–2009.

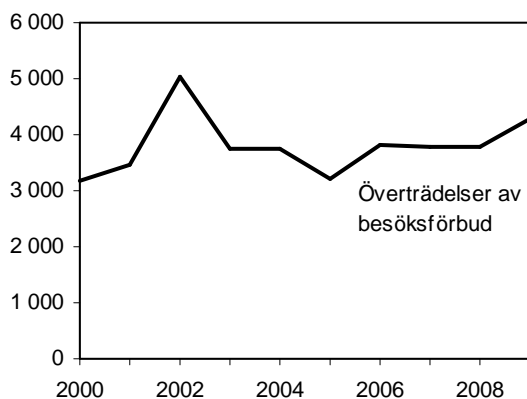
Under perioden 2005–2008 ökade inte antalet personer som enligt *Nationella trygghetsundersökningen* utsattes för hot. Däremot ökade antalet händelser där hot förekom.

Om någon genom upprepad kränkning av en närstående persons integritet misshandlar, hotar, ofredar eller begår sexualbrott benämns det som *grov fridskränkning*. Under år 2009 anmäldes cirka 1 290 sådana brott, varav två tredjedelar avsåg kränkning mot barn under 18 år, ungefär lika många flickor som pojkar.

Under 2009 anmäldes 59 brott som avsåg *människohandel*, varav drygt hälften gällde människohandel för sexuella ändamål. I ungefär en fjärdedel av fallen var offren barn under 18 år.

Överträdelse av besöksförbud

Under 2009 anmäldes cirka 4 300 överträdelser av besöksförbud, vilket är en ökning med 13 procent sedan föregående år. Både antalet utfärdade besöksförbud och antalet anmälda överträdelser ökade i början av 2000-talet. Efter en tillfällig topp år 2002 har antalet anmälda överträdelser därefter legat relativt stabilt, men ökat något år 2009.

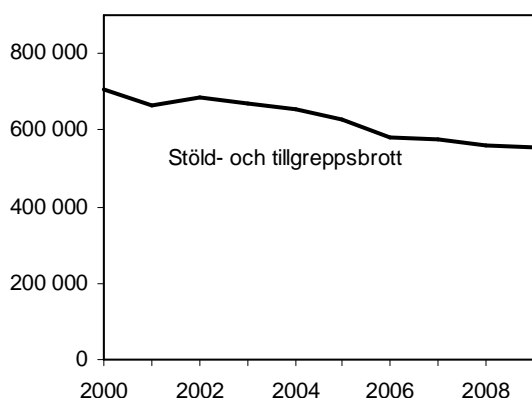
År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Överträdelse av besöksförbud	4 300 brott +500 (+13 %)
------------------------------	-----------------------------

Figur 14. Antal anmälda överträdelser av besöksförbud, åren 2000–2009.

Utvecklingen av anmälda stöld- och tillgreppsbrott

De anmälda stöld- och tillgreppsbrotten (8 kap. brottsbalken), som utgör 39 procent av de anmälda brotten, minskade med 1 procent under 2009 jämfört med 2008. Totalt anmäldes cirka 554 000 stöld- och tillgreppsbrott. De största minskningarna återfinns bland bilbrott (biltillgrepp och stöld ur och från motordrivet fordon), ospecificerade stölder utan inbrott, inbrott i skola, kyrka, kultur- och sportanläggningar med mera samt inbrott i källare och vind. Däremot ökade bostadsinbrotten jämfört med föregående år. De anmälda stöldbrotten har minskat under den senaste tioårsperioden och ligger nu på en nivå som är cirka 21 procent lägre än år 2000.

År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

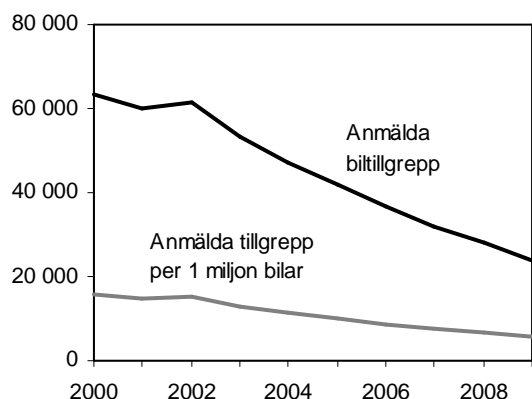
Stöld- och tillgreppsbrott	554 000 brott –5 960 (–1 %)
----------------------------	--------------------------------

Figur 15. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, åren 2000–2009.

Bilbrott

Under 2009 var cirka 106 000 eller en femtedel av alla stöld- och tillgreppsbrott bilrelaterade. De anmälda *bilbrotten* (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon) minskade med cirka 10 600 brott (9 procent) under 2009 jämfört med året innan. Totalt

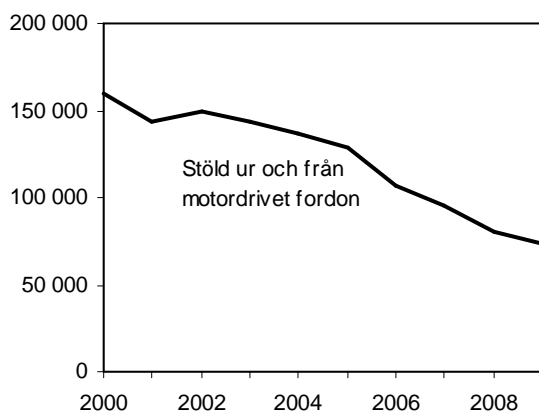
anmäldes cirka 23 700 *biltillgrepp* och knappt 73 600 *stöder ur och från motordrivnet fordon* under 2009. Sedan år 2000 har antalet biltillgrepp minskat med 62 procent, medan antalet stöder ur och från motorfordon har minskat med cirka 54 procent.

År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Biltillgrepp	23 700 brott -4 190 (-15 %)
--------------	--------------------------------

Figur 16. Antal anmälda biltillgrepp och antal anmälda biltillgrepp per 1 miljon bilar i trafik (källa SIKA), åren 2000–2009.

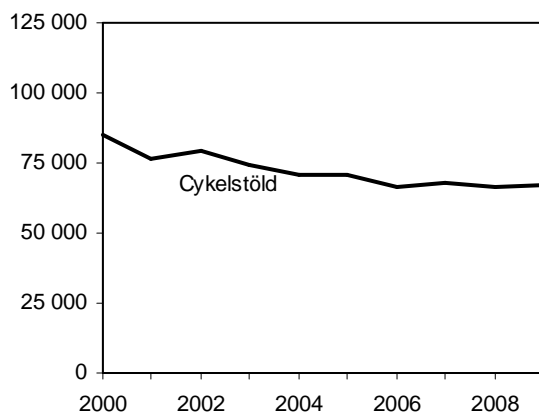
År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Stöld ur och från motordrivnet fordon	73 600 brott -6 370 (-8 %)
---------------------------------------	-------------------------------

Figur 17. Antal anmälda stöder ur och från motordrivnet fordon, åren 2000–2009.

Cykelstöld

Under 2009 anmäldes cirka 66 800 *cykelstölder*, vilket är en ökning på mindre än 1 procent jämfört med föregående år. Under de senare åren har en tidigare neråtgående trend planat ut.

År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Cykelstöld	66 800 brott +469 (+1 %)
------------	-----------------------------

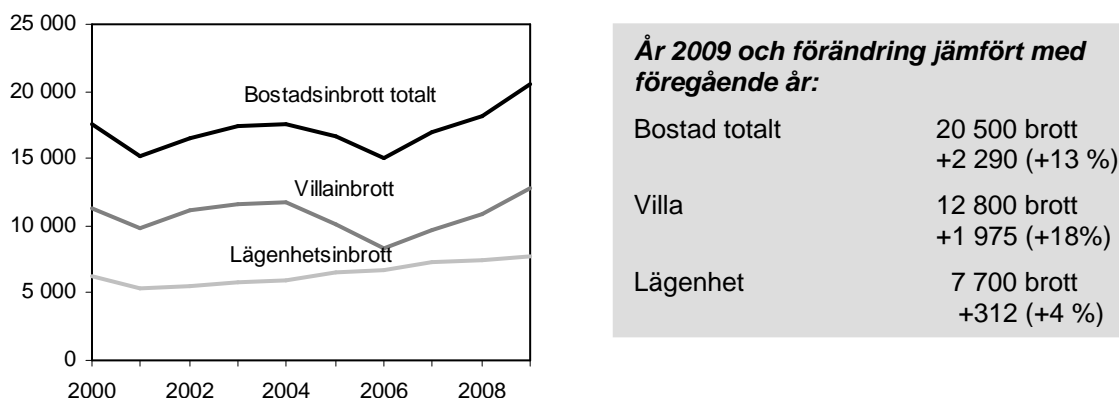
Figur 18. Antal anmälda cykelstölder, åren 2000–2009.

Bostadsinbrott och andra inbrottsstöder

De anmälda *inbrottsstölderna* har haft en nedåtgående trend sedan början av 1990-talet. Under år 2009 ökade de dock marginellt med 2 procent till cirka 95 500 inbrottsstöder.

De anmälda *bostadsinbrotten* ökade med 13 procent under 2009, då cirka 20 500 inbrott anmäldes. *Villainbrotten* svarade för nästan hela ökningen, de ökade med 18 procent till cirka 12 800, medan *lägenhetsinbrotten* ökade med 4 procent till cirka 7 700 inbrott. Den största antalsmässiga ökningen av villainbrotten under 2009 skedde i Stockholms län, som svarade för nästan hälften av den totala ökningen i landet.

Under de senaste tio åren har det totala antalet anmälda bostadsinbrott fluktuerat. Dessa svängningar, som nästan uteslutande beror på att antalet villainbrott varierat, tyder dock inte på någon långsiktig trend. Mellan åren 2000 och 2009 ökade antalet anmälda villainbrott med 12 procent. Den största delen av denna ökning skedde under 2009. Under samma period ökade lägenhetsinbrotten med 24 procent, en ökning som skett relativt kontinuerligt under perioden.

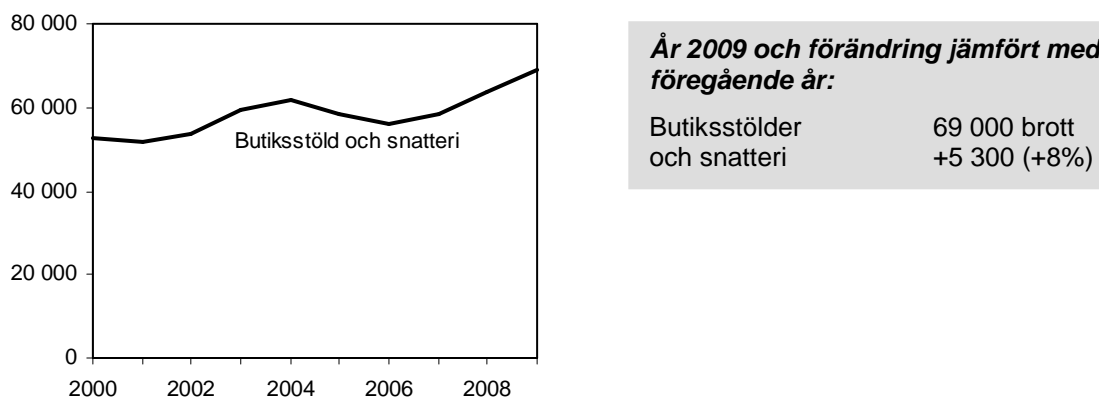
Figur 19. Antal anmälda bostadsinbrott, åren 2000–2009.

Bland andra inbrottsstöder som ökade kan nämnas *inbrott i hotell, kafé, restaurang, biograf, teater och nöjeslokaler* samt *i kiosk, automat och butik*.

Inbrott i skola, kyrka, idrottsanläggning och kulturlokaler svarar för den största minskningen av de anmälda inbrottsstölderna, men även antalet anmälda och inbrott i källare och kontor minskade.

Butiksstöld/snatteri och fickstöld

Under 2009 anmäldes cirka 69 000 *butiksstöder och snatterier*, vilket är en ökning med 8 procent jämfört med år 2008. Därmed ökade dessa anmälningar för tredje året i rad efter en tvåårig nedgång i mitten av 2000-talet. Antalet anmälda butiksstöder påverkas av butikernas kontroller och deras policy för att anmäla brott.

Figur 20. Antal anmälda butiksstöld och snatterier, åren 2000–2009.

Cirka 40 250 *fickstöld*er anmäldes under år 2009. Det är en ökning med cirka 1 610 brott eller 4 procent jämfört med föregående år. De flesta fickstölderna anmäls i de tre storstadslänen. De anmälda fickstölderna fluktuerar mellan åren, men grovt sett ökade de fram till år 2004, då 44 000 fickstölderna anmäldes, och minskade därefter fram till år 2008, varför årets ökning kan bedömas ligga inom de normala variationerna.

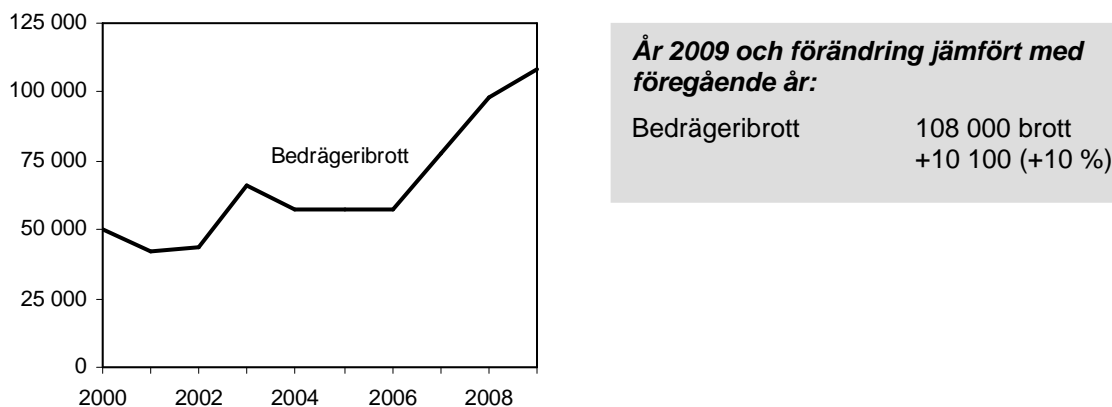
Utvecklingen av övriga anmälda brott

Bedrägeribrott

Under 2009 anmäldes cirka 108 000 *bedrägeribrott*³, vilket är en ökning med cirka 10 100 brott (10 procent) jämfört med 2008 samt den högst uppmätta nivån sedan statistiken började föras. De största ökningarna kan hänföras till bedrägerier med hjälp av bluffaktura (+37 procent), Internet (+35 procent) och ospecificerade bedrägerier (+3 procent), som tillsammans ökade med 16 procent eller med cirka 8 100 till 60 200 anmälda brott.

Under den senaste tioårsperioden har bedrägeribrotten ökat med drygt 115 procent, vilket innebär att nivån nu är mer än dubbelt så hög som år 2000. Den största delen av ökningen har skett under de senaste tre åren. Ökningen kan till viss del förklaras av att en del av landets polismyndigheter har gjort satsningar på framför allt Internet och kontokortrelaterade bedrägerier. Sett under ett längre perspektiv har dock nivån för bedrägerier tidvis varit nästan lika hög. Det hänger bland annat samman med att bedrägeri är ett typiskt seriebrott där en enda bedragare kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. Bedrägerierna kan därför uppvisa stora skillnader i statistiken från år till år. I redovisningen till och med 2007 ingår även de brott som från och med år 2008 redovisas som bidragsbrott, se nedan.

³ Exklusive bidragsbrott.

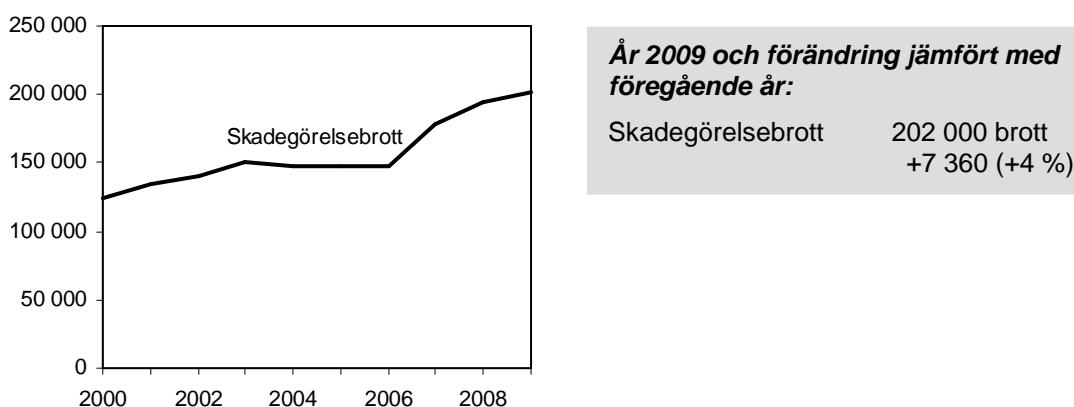
Figur 21. Antal anmälda bedrägeribrott, åren 2000–2009.

Bidragsbrott

Den 1 augusti 2007 började *bidragsbrottslagen* tillämpas för bedrägerier mot vissa statliga och kommunala myndigheter. År 2009 anmäldes 9 400 bidragsbrott, vilket är en ökning med 1 procent (119 anmälda brott) jämfört med 2008. Merparten av de anmälda bidragsbrotten avser brott mot Försäkringskassan⁴ – cirka 6 150 anmälda brott under 2009. Det är en minskning med 19 procent eller cirka 1 475 brott jämfört med 2008. Under 2009 anmäldes cirka 1 425 bidragsbrott mot kommunerna, cirka 1 725 mot arbetslöshetskassorna samt 104 mot Premiepensionsmyndigheten, Centrala studiemedelsnämnden och Migrationsverket, vilket tillsammans ger en ökning med nästan 1 600 brott eller nästan en fördubbling jämfört med år 2008.

Skadegörelsebrott

Under år 2009 ökade de anmälda *skadegörelsebrotten* med 4 procent till cirka 202 000 brott. Ökningen med 7 360 brott motsvarar mer än en fjärdedel av ökningen av samtliga anmälda brott under året. De anmälda skadegörelsebrotten har totalt sett ökat med 64 procent sedan år 2000. Den största delen av denna ökning har skett under de tre senaste åren.

Figur 22. Antal anmälda skadegörelsebrott, åren 2000–2009.

Skadegörelsebrotten ökade kraftigast under 2007 och ökningen under de senaste två åren är en fortsättning på denna utveckling. De flesta typer av anmälda skadegörelsebrott ökade under 2009. Mest ökade dock klotter mot kollektivtrafik, med nästan 30 procent fler anmälda brott jämfört med föregående år, vilket är en ökning med

⁴ Inklusive bedrägerier enligt 9 kap. BrB mot Försäkringskassan som ägde rum före den 1 augusti 2007.

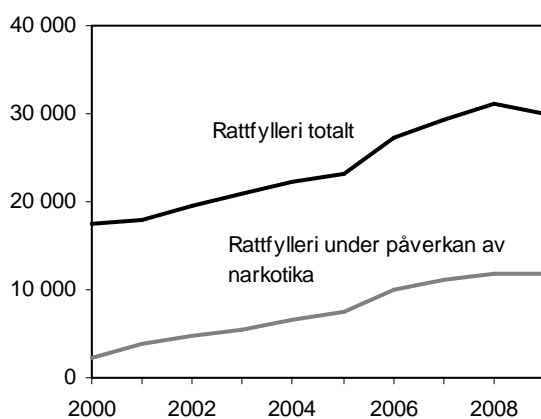
cirka 7 240 brott. Klotter mot kollektivtrafik ökade mest i Västra Götalands län och i Stockholms län (3 900 respektive 3 600). Dessa län svarade för nästan allt anmält klotter mot kollektivtrafik. Anmälda klotterbrott mot annat än kollektivtrafik ökade med 2 925 brott eller 7 procent jämfört med 2008 och skadegörelse (annan än klotter) mot stat, kommun och landsting ökade med 2 procent, knappt 600 brott.

Däremot minskade ospecificerad skadegörelse med 8 procent till cirka 42 150 brott. Exempel på ospecificerad skadegörelse är bland annat skadegörelse på privat egendom, dock ej skadegörelse som avser motorfordon, klotter eller skadegörelse genom brand.

Rattfylleribrott

Under år 2009 anmäldes knappt 30 000 *rattfylleribrott*, varav cirka 12 100 avsåg *rattfylleri under påverkan av narkotika*. Det är en minskning av rattfylleribrott inklusive rattfylleri under påverkan av narkotika med 4 procent jämfört med 2008. Rattfylleri på grund av alkohol eller grovt rattfylleri minskade med cirka 1 000 brott (–5 procent) jämfört med 2008 och rattfylleri under påverkan av narkotika minskade med 153 brott (1 procent).

Bortsett från år 2009 har anmälningarna om rattfylleribrott ökat kontinuerligt under de senaste tio åren och är nu 72 procent fler än de var år 2000. Rattfylleri tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i stor utsträckning är ett resultat av polisens kontroll- och spaningsverksamhet. En trolig anledning till att de anmälda rattfylleribrotten ökat under det senaste årtiondet är att polisen i det närmaste fördubblat antalet slumpvisa alkohol- och drogtestar under den perioden. En lagändring, som infördes 1999 och som innebar att även rattfylleri under påverkan av narkotika inkluderades, har sannolikt också påverkat ökningen.

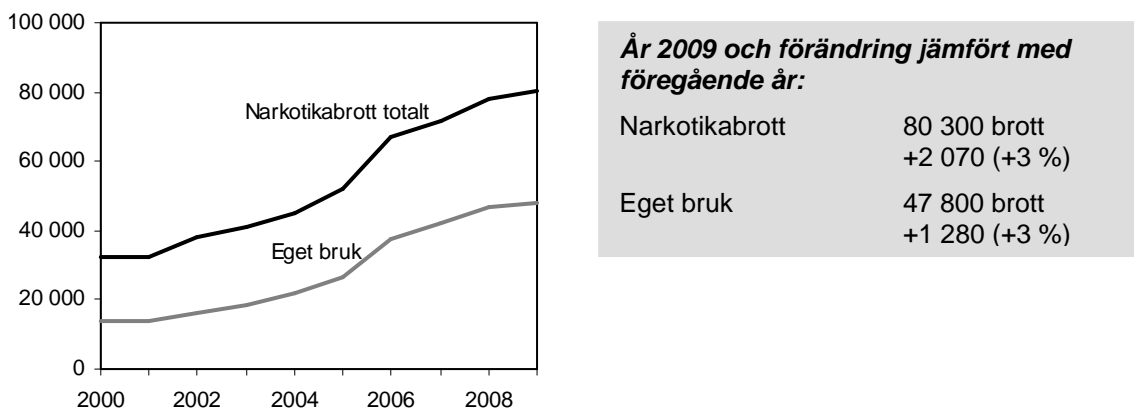
År 2009 och förändring jämfört med föregående år:

Rattfylleri totalt	30 000 brott –1 150 (–4 %)
Under påverkan av narkotika	12 100 brott –153 (–1%)

Figur 23. Antal anmälda rattfylleribrott, åren 2000–2009.

Narkotikabrott

Under 2009 fortsatte antalet anmälda brott mot *narkotikastrafflagen* att öka. Totalt anmäldes cirka 80 300 brott, en ökning med 3 procent jämfört med 2008. Den största delen av anmälda narkotikabrott är *eget bruk* som ökade 3 procent jämfört med föregående år till drygt 47 800 anmälda brott. Under 1990-talet och fram till 2001 pendlade antalet anmälda narkotikabrott kring en relativt konstant nivå. Därefter har anmälningarna ökat kraftigt. Narkotikabrott tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott framför allt påverkas av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

Figur 24. Antal anmälda narkotikabrott, åren 2000–2009.

Bestickning, mutbrott och andra tjänstefel

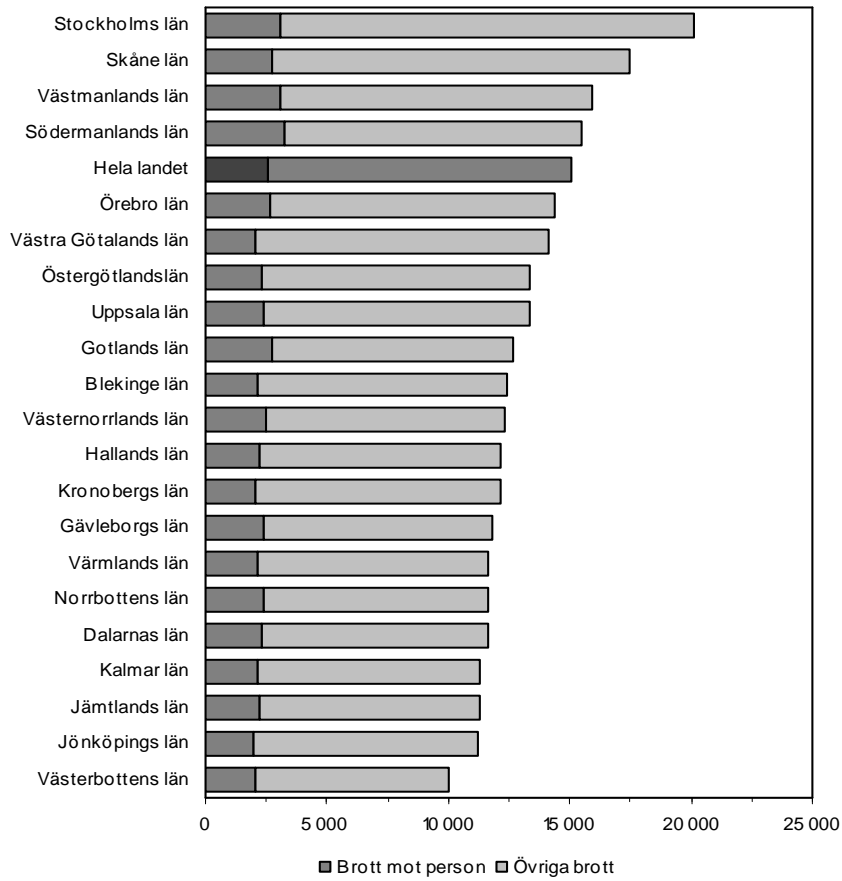
Några nya brottstyper som särredovisas från och med år 2009 är *bestickning* och *mutbrott* (tagande av muta) och *andra tjänstefel*. Under året anmäldes 158 bestickningsbrott och 165 mutbrott. Dessa brott kan parvis tillhöra samma händelse. Cirka 286 brott mot *tystnadsplikten* anmäldes och 5 780 anmälda brott avsåg *övriga tjänstefel*.

Regionala variationer

I relation till folkmängden anmäls flest brott i storstadsregionerna. I Stockholms län anmäldes under 2009 cirka 20 155 brott per 100 000 invånare. Motsvarande siffra för Västerbottens län är 10 023 brott, eller mindre än hälften så många som i Stockholms län. Antalet anmälda brott per län och i förhållande till folkmängden är relativt stabilt över tiden. Under de senaste fem åren har till exempel Stockholms, Skåne och Västmanlands län legat högt, medan Västerbottens och Jämtlands län har legat relativt lågt.

Under 2009 hade Södermanlands, Stockholms och Västmanlands län flest anmälda brott per 100 000 invånare då det gäller *brott mot person* (misshandel, olaga hot, ofredande, sexualbrott med mera). Stockholms, Skåne och Västmanlands län hade flest *stöld- och tillgreppsbrott* per 100 000 invånare. Dessa län hade också flest anmälda brott per invånare år 2008.

Vid kommunvisa jämförelser finns storstäderna Stockholm, Malmö och Göteborg bland de kommuner som redovisar högst antal anmälda brott per 100 000 invånare. Men även kommuner med hög genomströmning av människor som inte är bofasta i kommunen, till exempel Sigtuna (internationell flygplats) och Helsingborg (färjetrafik), uppvisar höga antal brott per 100 000 invånare i befolkningen. I storstäderna redovisas av samma skäl det högsta antalet anmälda brott i stadskärnorna, som Norrmalms stadsdel i Stockholm och stadsdelarna Centrum i Göteborg och Centrum i Malmö.

Figur 25. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, länsvis, år 2009.

Statistikens innehåll

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som anmälts till och registrerats av polis, tull, åklagare eller Ekobrottsmyndigheten i Sverige under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent av dem ligger brottsplatsen utomlands.

Det totala antalet anmälda brott redovisas, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott, eller där brott inte kan styrkas. Det är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Då det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det vid jämförelser med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit som en följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken.

För brott som anmälts till och registreras av Tullverket (huvudsakligen smugglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. Många av de ärenden som tullen lägger ned kommer således inte med i statistiken.

Statistiken över antalet anmälda brott ger en allmän beskrivning av den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter samt för att belysa brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Oftast är det utvecklingen av den faktiska brottsligheten som är intressant. Statistiken visar dock endast en del av denna verklighet, nämligen den del som kommer till polisens och andra registrerande myndigheters kännedom. En utförligare beskrivning av hur statistiken ska tolkas ges i rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (Rapport 2006:1) som finns på Brå:s webbplats, <www.bra.se>.

Kategorisering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)⁵, brott mot trafikbrottslagen (TBL), brott mot narkotikastrafflagen (NSL) och brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling⁶ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen kategoriseras brotten i enlighet med regler som utfärdas

⁵ Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förgelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

⁶ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

av Brå i samråd med Rikspolisstyrelsen (RPS) och Åklagarmyndigheten (ÅM). Kategoriseringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Kategoriseringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt.

Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av publikationen *Kodning av brott* som finns på Brå:s webbplats, www.bra.se. Huvudprincipen är att varje gång ett visst lagrum överträtts ska det räknas som ett brott.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per län, vanligtvis där brotten anmäls samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun och då redovisas brotten bara på län. Från och med år 1998 sammanfaller den geografiska länsindelningen med polismyndigheternas verksamhetsområden.

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis och åklagare registrerar i sina ärenderegistreringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan som läggs in i det lokala ärendehanteringssystemet (RAR). Den lokala polismyndigheten skickar sedan uppgifterna till Rikspolisstyrelsen (RPS), som levererar uppgifterna veckovis till Brå. Dessutom levereras vissa uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

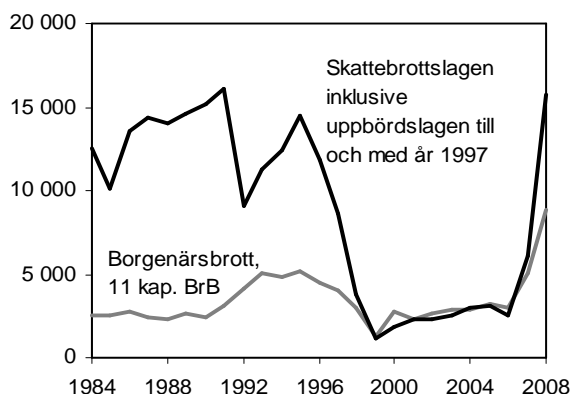
Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik eller nya redovisningssätt. Detta och förändringar i lagstiftningen har på olika sätt påverkat statistikens jämförbarhet. Nedan följer en sammanställning av några förändringar sedan 1965 som i större eller mindre grad har påverkat statistiken över anmälda brott. Det finns även andra faktorer som påverkar jämförbarheten och tolkningen av statistiken. De beskrivs bland annat i Brå-rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet*.

År 2008 redovisades betydligt fler anmälda skatte- och borgenärsbrott än tidigare år. Mellan 1998 och fram till första halvåret 2007 underskattades antalet anmälda brott för dessa brottskategorier. Under den perioden fick Brå endast information om anmälda brott från Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten i de fall där det fanns en skäligen misstänkt person. Underskattningen beror på begränsningar i ärendehanteringssystemen. Under 2007 införde Åklagarmyndigheten ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) som även används av Ekobrottsmyndigheten. Efter införandet av det nya ärendehanteringssystemet får Brå även information om anmälda skatte- och borgenärsbrott där det inte finns någon misstänkt person eller där misstanken är av lägre grad än skäligen. Under 2007 kunde man också i statistiken se en relativt stor ökning av antalet anmälda ekobrott, vilket är en förväntad effekt av systemskiftet. År 2008 var antalet anmälda brott på ungefär motsvarande nivå som innan 1998. Brå kan nu redovisa samma typ av information när det gäller anmälda skatte- och borgenärsbrott som före 1998 (se figur 26). Följaktligen är statistiken

över anmälda skatte- och borgenärsbrott åren 2007 och 2008 ej jämförbar med åren 1998–2006.

Figur 26. Antal anmälda skatte- och borgenärsbrott, åren 1981–2008.

Ytterligare faktorer, förutom att det faktiska antalet kan ha ökat, som delvis har påverkat antalet anmälda skatte- och borgenärsbrott är en förändring i registreringen och antalsräkningen av dessa brott. I och med att det nya ärendehanteringssystemet infördes under andra halvåret 2007, hade Ekobrottsmyndigheten anledning att uppmärksamma antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. Det innebär att man i många fall registrerade ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår där man tidigare hade registrerat ett brott oavsett antal deklarationer eller ett brott per bolag, oavsett hur många räkenskapsår som omfattades. Detta är i enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott* som finns publicerade på www.bra.se. Under 2008 har man även underlättat för användarna i ärendehanteringssystemet när det gäller registrering och redigering av en större mängd brott.

Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendesystem (Cåbra) som ersatte åklagarnas tidigare ärendesystem (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Uppgifter från både de gamla systemen och det nya systemet ligger till grund för statistiken över anmälda brott för 2007. Förbättringar i statistiken över anmälda brott 2007 som avser vissa brottstyper har kunnat genomföras eftersom systemomläggningen har inneburit att åklagaren numera förutom brott där det finns en misstänkt även hanterar brott där det inte finns en misstänkt person. Denna systemomläggning har påverkat statistiken över anmälda brott för åren 2007 och 2008 och därmed jämförbarheten med tidigare år. Analyser tyder dock på att systemomläggningen generellt sett endast påverkat statistiken i marginell omfattning, förutom för vissa typer av anmälda brott, där förbättringen av statistiken gjorts (se nedan).

Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person efter systemomläggningen levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007, till skillnad från tidigare år då endast anmälda brott av den här typen där det fanns en skäligen misstänkt person redovisades. Detta har medfört att det från och med år 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört

med föregående år och innebär alltså att antalet anmälda brott för dessa brottskategorier tidigare har underskattats.

I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott åren 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002–2006. Det innebär att antalet för dessa brott underskattades något under de åren.

Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via Internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstöld i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.

Vid slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.

Den brottskod som infördes 1997 i polisens ärendesystem för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället, redovisades i statistiken till och med år 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.

Mellan åren 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter som vardera omfattar ett län. Omorganisationen har medfört vissa problem med indataveranserna. Detta har i viss mån påverkat statistiken, särskilt när det gäller regionala uppgifter.

År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppklarade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.

Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna – Rationell anmälningsrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som egentligen inte är brott utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika, vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.

En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.

År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott samtidigt som

ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vad mån dessa omläggningar påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.

Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmälts under åren 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.

När polisväsendet förstatligades år 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet begångna brott avseende dödligt våld, gör Brå specialstudier av underlaget till statistiken sedan år 2002. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) har studerats. Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att ta reda på om det bland dessa gärningar finns brott som är av den karaktären att de borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

Specialstudie om ekobrott

År 2004 gjorde Brå en specialstudie för att undersöka skillnaden i antal mellan Brå:s statistik och Ekobrottsmyndighetens statistik avseende de anmälda ekobrotten. Slutsatsen blev att Brå:s statistik endast innehåller uppgifter om brott där det finns en koppling till en skäligen misstänkt person och att skattebrotten räknas på olika sätt. För mer information se *Kvalitetsstudie om ekobrott*, som finns att ladda ner från www.bra.se

Kvaliteten i brottskoder

Kvaliteten i brottskodningen kan många gånger vara svår eller omöjlig att kartlägga genom de befintliga kontroller som görs av Brå. Mot den bakgrunden har Brå år 2009 inlett ett arbete med att studera kvaliteten i brottskodningen. En mindre studie har genomförts, men eftersom endast ett fåtal polismyndigheter ingick kan dessa inte representera samtliga polismyndigheter i landet.

Resultatet av studien visar bland annat att man måste vara mycket försiktig vid analyser av statistik på detaljnivå. Det gäller i synnerhet sådan information som försök till eller fullbordat brott, om brottet begåtts inomhus eller utomhus eller om brottet begåtts av en bekant person eller inte. Däremot kan bristerna vara konstanta över tid, varför de spelar mindre roll vid en tidsserieanalys.

Mars 2010

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två publikationerna *Kriminalstatistik* och *Narkotikastatistik*.

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistiska centralbyrån publicerade årligen statistik till och med redovisningsåret 1992.